

9 BİN YILLIK DELİKANLI ÇUMRA

CİLT: 4 • SAYI: 12

ÇUMRA KÜLTÜR VE SANAT TOPLULUĞU ADINA :
SADIK GÖKCE- SEDAT ULUPINARLI-ANUŞ GÖKCE

31 MAYIS 2025 CUMARTESİ

ÇUMRA'DA YAPRAK DÖKÜMÜ:
OĞUZ ŞİMŞEK'İ DE KAYBETTİK

YAYIN KURULU

- SADIK GÖKCE
- SEDAT ULUPINARLI
- ZEKİ TÜRKER
- ANUŞ GÖKCE
- MUSTAFA YAVUZ
- ÇOLAK
- ELİFE YILMAZ MISRAL

İÇİNDEKİLER

- YUTULMUŞ KELİMELER SUSKUN HAYATLAR
- MUSA AVCI
- ÇUMRA'DA YAPRAK DÖKÜMÜ: OĞUZ ŞİMŞEK
- ANUŞ GÖKÇE •
- BAZEN CİTMİYİ BİLMELİ İNSAN
- MUSA AVCI
- ÇUMRA'DA MISIR TARIMI VE MISIR İTHALATININ DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ
- MEVLÜT MÜLAYİM
- MUSTAFA ARSLAN
- SEDAT ULUPINARLI
- ÇOK DİL SAVAŞLARI VE TÜRKÇEMİZ
- FİRDEVS GÜNEŞ
- ANNEMİN OĞLU
- UĞUR KÖFE
- ZALİMSİN
- AHMET YAVUZ

ÇOCUKLARDAN GELENLER

- MIRNAV'IN BÖREK MACERASI
- SABRİYE MUMCU
- ABİMİN AĞAÇ EVİ
- ŞERİFE NİSA ÜNLÜ
- AZMİN ZAFERİ-
- VOLEYBOL
- YOLCULUĞU
- ZEYNEP ÜNAL

YUTULMUŞ KELİMELER
SUSKUN HAYATLAR

Kayıp Zamanın
Gölgesi
Görkemli Kaşgar
sabahı, çölün dilsiz sab-
rını devralmıştı. Güneş,
üzüm asmalarının ara-

MUSA
AVCI

sından sızarak taş döşeli avluya titrek gölgeler düşürüyordu. O sabah, telefondaki ses ömrüne çizilen en kalın çizgilerden biriydi. "Sakin... bir daha arama, oğlum. Her aradığında..." dedi kadın. Boğazında biriken gözyaşı sesine yansımış, kelimeleri parçalamıştı. "...bize işkence ediyorlar."

Oğluna bir daha sesini duyuramayacağını bilen bir annenin titrek sesiydi bu. Cüret'in değil yalnızca, binlerce başka gencin kaderini ören bir ses. O andan sonra aramadı. Zaten ne zaman arasaydı, artık açan da olmadı.

İşte o sabah, Cüret'in içinde bir şey sustu. İçinden akan zamana bir perde indi; ardından yalnızca acı, suçluluk ve belirsizlik kaldı. Taşların Hafızası

Kaşgar'ın o eski evlerinden biriydi onlarınki. Sokak, dar taşlarıyla avluya uzanırken, araya sıkışmış yabancı çiçekler inadına yaşardı. Ev, kerpiçten ve ahşaptan örülmüş; zamanın tozuyla güzelleşmişti. Maviye boyanmış balkonları, oyma süslemeli pencereleriyle her sabahı sabırla karşılayan bir evdi. Gölgeyi pergolaları, üzüm salkımlarıyla ağırlaşan dalları, Cüret'in çocukluğunun sessiz tanıklarıydı.

Bu evde dört çocuk büyümüştü. En büyüğü Cüret'ti. Erkek kardeşi Erkin, ardından Tumaris ve Nuzuğum. Dördü de hafız olmuştı. Bir babanın; kumaş ticaretinin ardından balın içine gizlediği geçim derdine rağmen, evlatlarını Kur'an'la yağurmasının, inadin ve inancın meyvesiydi bu.

Baba Kayser, mahallenin saygı duyduğu adamıydı. Anne İparhan, narin bir sessizlikle her yükü göğüsleyen kadın. Evlerinin taşlarında, gölgelerinde ve duvarlarında onların geçmişisi yankılanırdı.

Sorgusuz Suallerin Gölgesinde

Çocukken sorulan bir sorunun cevabını yutmak zorunda kalmıştı Cüret.

"Bu ağaçları kim büyüttü?" demişti kendisi gibi küçük bir çocuk oyun alanında. "Allah..." diyecekti neredeyse. Ama yutkunmuştu. Çünkü etrafta kulaklar vardı, gözler. Her çocuk birer muhbir olabilirdi. Onun yerine cevap vermişti diğeri: "Çin hükümeti yetiştirdi."

İşte o andan itibaren Cüret, iki ayrı dünyada yaşamaya başlamıştı. Birinde hakikat vardı, diğeri ise hayatta kalmanın gereği olarak yutulmuş ya da yutulmak zorunda olunan kelimeler.

Okulda sabahları Çin marşı söylenirdi. Bayrağın karşısında sıraya dizilir, elleri yanda, yüzleri nötr... Ne Allah vardı sınıflarda ne de vicdan. Okuldan sonra ise evde babasından gizlice aldığı hafızlık dersleri... Cüret'in zihni, iki farklı dünyayı birbirine çarpan bir sarkaç gibi sallanıyordu. Kırık Bir Düşün, Yarım Bir Hayat.

2005'in bir Eylül sabahıydı. Düşün vardı mahallede. Gülüşler, te-
bessümler, belki birkaç ezgi. Ama sonra siren sesleriyle bölündü

hava. Polisler bastı evi.

Cüret'in babası ve annesi tutuklandı. Çocuklar küçük diye anne salıverildi.

O gün, hafızlık talebeleriyle dolu olan evden geriye yalnızca sessizlik kaldı. Rüşvetle hafifletilen ceza, üç yıllık bir hapisle sona erse de, Kayser'in gözlerindeki ışık artık cılızdı. Evlerinde bal kokusu sinmişti duvarlara ama içinde hep buruk bir acı vardı artık.

Umudun Sınırlarında

Liseye başladığında dayatılan dinsizlik zulmü devam ederken geceleri, sabah ezanından önce eve dönmek şartıyla Yasin Hoca'nın derslerine de katıldı. Arapça, fıkıh, hadis... Hâlâ öğrenilecek ne çok şey vardı. Ama her geçen yıl, bir hoca daha kayboldu. Her geçen gün, ibadet biraz daha yeraltına indi.

2014'ten sonra artık hiçbir dini ders verilemiyordu. Camiye gidenin adı "radikal"e çıkıyordu. İnsanların gözlerinde korku, dudaklarında suskunluk.

Sürgünün Eşiği

Bir açık kapı belirdi 2015'te. Çin, anlam verilemez bir şekilde pasaport vermeye başlamıştı. Cüret bunu bir fırsat bildi. Mısır'a, El Ezher'e gitmek epeydir hayalimdi. 2016'da, arkasında her şeyi bırakarak yola çıktı.

Ama Mısır da çok geçmeden gölgelerle doldu. Çin istihbaratı oradaydı. "Geri dönmezseniz aileniz cezalandırılacak." dediler. Bazı arkadaşları döndü. Bir daha haber alınamadı.

Uzun yıllardır Mısır'da yaşayan Ümid Hoca ve bazı arkadaşları burada kalmaya devam etti. Neden sonra Ümid Hoca da Türkiye'ye kaçınca Cüret de yol gözüktü.

Türkiye'ye geçtiğinde artık kimseye ulaşamıyordu. Ailesi yoktu telefonda, sadece sessizlik. Ve o sessizlik, içini kemiren bir kurda dönüştü.

Yalnızlığın En Derin Yeri

İstanbul'un kalabalığına karıştığında, kimse onun gözlerindeki yalnızlığı görmedi. Sokaklar kalabalıktı, insanlar telaşlı. Ama o, içindeki sessizlikle yürüyordu. Ne bir dilin yurdu vardı artık onun için ne de yurdun dili.

Zaman zaman, rüyalarında annesinin sesini duyar gibi olurdu. "Oğlum, üşüme," derdi sanki, "biz buradayız..." Ama uyandığında, sadece tavana düşen sokak lambasının soğuk ışığı karışılar, göğsündeki boşluk bir taş gibi ağırlaşır. Kardeşlerinin ne olduğunu bilmiyordu. En son Tumaris'tan gelen mesajda sadece bir cümle vardı: "Abi, bizi unuttuysan bile, biz seni unutmadık."

O mesaj da sonra silinmişti.

Cüret bazen telefonunun ekranına saatlerce bakardı. Belki biri arar diye. Belki bir haber gelir diye. Ama telefon hep sustu. Tıpkı içindeki sesler gibi.

Hafızlık ve Hatalar

Türkiye'de Kur'an öğretmeye başladı. Kendi içinde kopmuş bir gök gürültüsünü susturmak ister gibi, her harfi öğrencilerinin yüreğine nakış gibi işlemeye çalıştı. Onlara sadece Kur'an öğretmiyor, aynı zamanda sabrı, umudu ve sürgünü de aktarıyordu. Sessizce.

Bir keresinde, küçük bir öğrenci dersin sonunda sormuştu: "Hocam, anneniz size dua eder mi hâlâ?"

Bir an durdu Cüret. Gözleri uzaklara daldı. Sonra başını eğdi. "Anneler hep dua eder. Onlar sessizken bile dua eder."

Ama o bilmiyordu. Annesi hâlâ hayatta mıydı, yoksa...

Geri Dönüşsüz Yol

Bir gün, sabaha karşı pencerenin önünde durmuştu. Karanlık, sokağı kalın bir tül gibi örtmüş, rüzgâr taş duvarlara dokunuyordu. Elinde, hiç açılmamış bir mektup vardı. İçine yazmadığı cümleler, hiçbir adrese gönderilmeyecek sözler.

"Cüret," diye fısıldadı kendi kendine, "Unutma, adını taşıyan şeyi kaybedersen, neyin kalır?"

O gece, sabah ezanından önce, yeniden secdeye kapandı. Gözyaşları sessizce akarken içinden bir dua geçti: "Allah'ım... Sesimi duyan biri kaldıysa, ona ulaştır."

Yutulmuş Kelimeler

Bir sabah, Ümid Hoca onu caminin avlusunda buldu. Elinde küçük bir not defteri vardı; kapağı yıpranmış, köşeleri kıvrılmış. Sayfaları ise bomboştı. Ne bir kelime ne bir harf. Yalnızca bir yerinde, kurumuş bir gözyaşı lekesi.

Cüret uzun süre konuşmadı. Oturdu, baktı. Avludan geçen bir güvercin, taş zemine konduğunda bile irkilmedi. Sanki çoktan, bütün sesleri içinden susturmuştu.

"Yazmıyor musun artık?" diye sordu Ümid Hoca.

Başını salladı, yavaşça. Hayır anlamında mı, yoksa evet ama gerek yok anlamında mı, belli değildi. Çünkü bazı cevaplar artık kelimelere sığmaz olmuştu. Bazı sorular da cevapsız kalmaya razıydı.

O defter, artık sadece bir ağırlıktı cebinde. Taşıdığı şey bir hikâye değil, yazılmamış bir duaydı belki. Ya da hiç okunmayacak bir veda.

ÇUMRA'DA YAPRAK DÖKÜMÜ: OĞUZ ŞİMŞEK'İ DE KAYBETTİK

**ANUŞ
GÖKÇE**

Çumra bu yıl yaprak dökümünü yaşıyor. Doktor Ömer Yıldırım'dan sonra bir değerini daha kaybetti. Almanya'da doğup, çocukluğu ve gençliği Çumra'da geçen ve Çumra onun için çok şey ifade eden politikacı ve kültür adamı, Çumra Güneş Spor sevdalısı Yüksek Mimar Oğuz Şimşek hayatını kaybetti. Lösemi kanseri olan Oğuz Şimşek uzun süredir Ankara Demetevler'de Onkoloji Hastanesinde kanser tedavisi görüyordu.

Kız kardeşi Güneş Şimşek'in 10 Nisan 2025 günü Merhaba Gazetesine verdiği demeçte Oğuz Şimşek'in iki ay önce ameliyat olduğunu, kan değerlerinin düşmesi üzerine ARh+ kana ihtiyacı olduğunda Konya, Muğla ve yurdun dört bir yanından yardım edildiğinden bahsederek halkın dualarla destek verdiğinden duyduğu memnuniyeti dile getirmişti. Ancak son günlerde kan değerlerinin hızla düşmesi üzerine yoğun bakıma alınan Oğuz Şimşek, 24 Mayıs günü kansere yenik düşerek hayata veda etti.

Siyasi ve kültürel ortamlarda nezaketiyle dikkat çeken Oğuz Şimşek'in vefatı sevenlerini üzüntüye boğdu. Merhuma rahmet ve kederli ailesine de başsağlığı diliyorum.

Ben, Oğuz Şimşek'i İyi Parti Konya Teşkilatı kurulduğu zaman tanıdım. Ben de Meram İlçe Teşkilatında yönetim kurulu üyesiydim. Birkaç defa konuşmamız oldu. 2018 yılında İyi Parti'den 4. Sıradan Milletvekili gösterildi. Doğal olarak dördüncü sıradan gösterildiği için, bir de parti yeni kurulduğundan birçok iftira ve karalama kampanyasının ardından seçilemedi. 2019 yılındaki yerel seçimlerde İyi Parti Konya Büyükşehir adayı gösterildi. Şehir planlamacılığıyla ilgili çok güzel projeleri vardı. Seçilemedi... Bu esnada ben de onunla tanıtım gezilere katıldım, çok sohbetlerimiz oldu. Çok beyefendi, nazik, güler yüzlü kibar ve özverili birisiydi.

En son 3. Çumra Sempozyumunda Oğuz Şimşek'i dinleme fırsatım oldu. Çok güzel bir sunum yapmıştı. Sunumda Çumra'nın bileşenlerinin çok olması dolayısıyla bir şehir kimliği oluşturulmasını istemişti. Çumra'da sağlık, eğitim, sosyal ve yeşil alanlar

ve meydanlar, park ve trafik sorunu gibi pek çok alanlarda çözüm yolları üretmişti. Şimşek, "Bir şehrin kimliğini oluşturan unsurlar o şehrin yaşanmışlıklarıyla, dolayısıyla geçmişten günümüze hafızalarda bıraktığı yazılı ve görsel kaynaklarda izlerler başlar. Yaşanılan andaki fiziki ve ekonomik koşulların durumundan tutun teknolojik, eğitim, sağlık, kültür- sanat ve spora ayrılan zamanla devam eder. Çatalhöyük, Çumra Kavunu, Atatürk'ün emriyle Çumra'nın ilçe olması ve eski istasyon binası ve Alman Evlerinin, Taş Köprü, Eski Kız Sanat Okulu binasının da mimari bir bileşenidir." diyordu.

Çumra'nın kimliğini oluşturan en önemli unsurlardan birinin Çatalhöyük olduğunu ifade eden Şimşek, buranın yakınında bir üniversite kurulmasını ve arkeolojik kazılar yapılmasını, çıkan eserlerin de başka yerlerde değil höyüğün hemen yakınında bir müzede, yani Çumra'da açılacak bir müzede sergilenmesini istemekteydi. Şehir Kimliğini oluşturan diğer bir bileşenin de Mustafa Kemal Atatürk'ün Adana'ya ziyareti esnasında Çumra İstasyonunda verdiği mola olduğuna değinen Oğuz Şimşek, Atatürk'ün Çumra'nın ilçe olmasına dair verdiği emir gereğince ilçe yapıldığını, lakin bunun emaresinin hiç görülmediğini belirtmişti. Çumra'nın bir meydanı olmadığını, dolayısıyla ilçe olması emrini veren Mustafa kemal Atatürk'ün anıtının bile sergileneceği bir mekândan mahrum olduğunu söylemişti.

Şehircilik alanında meydanların yapılmasını önemseydiğini belirten Oğuz Şimşek, hem bu meydanlarda şehre ait ana özelliklerin gösterilmesi hem de trafik sorunun en aza indirilmesi konusunu dile getirmişti: "Modern şehir anlayışında meydanlar, ana arterleri birbirine bağlar. Bu ana arterler içinde kentin ulaşım ihtiyacı sorun olmadan karşılanır. Bisiklet yollarının genişliği, şerit sayısı, uzunluğu modern şehirler için

olmazsa olmazlardandır. Hele ki Çumra gibi ova üzerine kurulu bir şehir için insanların bisiklet kullanımlarının artırılması bu yollarının yapımı ve yeni güzergâhların inşası için önemlidir. Bisiklet kullanımı için büyük şehirlerde uygulanan "kullan bırak metodu Çumra'da da mutlaka denemelidir. Unutulmamalıdır ki bisiklet kullanımı ne kadar fazla olursa şehir içi araç trafiği de o kadar az ve park yeri ihtiyacı da düşük olacaktır."

Trafikten arındırılmış yaya yollarının yapımının da şehir esnafı için olumlu bir gelişme olduğunu da dile getirmiştir.

Çumra'nın İçeri Çumra istikametinde büyüdüğünü dile getiren Oğuz Şimşek, Karaman-Konya ve Çumra bağlantılı bir hava yolu ihtiyacına cevap verebileceğini, karayolu ve demiryolu ticaretinin yanında yapılacak bir hava alanının da Çumra ekonomisini canlandıracağını ifade etmiştir.

Ekonomisi tarıma dayalı olan Çumra'nın kimliğine özgü orijinal "Çumra Evlerinin yapılmasını" öngören Oğuz Şimşek Çatalhöyük ile bağlantılı olarak Çumra'ya da turist çekmenin yolunu söylemişti. Bu sayede ülkenin turizm gelirinden de gerekli payın alınması konusunda titiz bir çalışma yapmıştı. TOKİ'nin yaptığı çok katlı yüksek binaların yapılmasına izin verilmemesi gerektiğini dile getiren Oğuz Şimşek, tarım kenti olan Çumra da evlerin tek katlı ya da iki katlı bahçeli, avlulu ev modelinin uygun olacağını ifade etmişti. Korunması gereken binaların korunması, burada yerel yönetim ve Çevre Koruma Müdürlükleriyle beraber şehrin dokusunu bozmadan, kimliğine uygun, estetik "Çumra Evleri" yapılması fikrini savundu. "Kimliğine bürünen şehirlerin değeri ulusal ve uluslararası hiçbir zaman gözden kaçmaz. Gereken hizmet ve yatırımları doğal olarak alır. Çumra'da daha refah ve mutlu bir yaşam için gelecek nesillere kaliteli bir yaşam sunabilme için doğru bir şehir planlamasıyla 'şehir kimlik' kazanımı önemlidir."

İş Adamı olarak Oğuz Şimşek, Yurtdışı projelerini tamamlayıp yurda döndükten sonra çok sevdiği memleketi Konya ve Çumra'ya da yatırım yapmak amacındaydı. Ne var ki sağlığı buna el vermedi ve ömrü vefa etmedi.

Türkiye'de yaşayan inşaat sektöründeki ekonomik sorunların mutlaka dışa açılmakla halledilebileceğini ifade eden Oğuz Şimşek,

15 Mart 2024'te Konya Yeniğün gazetesine verdiği bir demeçte bu sorunu dile getirmişti. Ülkede yaşanan ekonomik dengesizliklerin inşaat sektöründe çalışandan işverene kadar herkesi derinden etkilediğini söyleyen Şimşek ; "Son yıllardaki ekonomik çalkantıların fazla olmasıyla birlikte, inşaat maliyetlerindeki artış, istihdam eden iş insanlarının ticari hayatlarını devam ettirebilmesi için yurt dışında iş yapmaya itti. Türkiye'de ekonomi her zaman inişli çıkışlı bir durumda. Bu istikrarsızlık, maddi olarak insanları etkilemekte. Yurtdışında çalıştığım zamanlar müteahhitlik sektöründe Çin'den sonra en çok potansiyele sahip ülke konumundaydık. Ancak ihracat yapmanın ülkemize sağladığı getiriyi düşünecek olursak en iyi ihracat en hafif birim ağırlıkta olan ihracattır. Yurtdışına yönelik yapmış olduğumuz projeler de bir fikir ihracatı olarak oldukça önemli." diyerek insanlarımızın proje üretmeleri konusunda önünü açmıştır.

Gençlerin bilgi ve tecrübelerini geliştirmek için yurtdışına çıkmak gerektiğini belirten Şimşek, Avrupa standartlarındaki bir ülkede edinecekleri birikim ve tecrübelerin kendi ülkemize aktarılması için mutlaka geri dönmelerini, milletine ve devletine hizmet etmelerini istiyordu.

Oğuz Şimşek kimdir?

1973 yılında Almanya Witten'de doğdu. Çocukluğu ve gençliği Çumra'nın Bakkalbaşı Mahallesinde geçti. İlkokulu Çumra Şehit Koçak'ta, ortaokulu ve Lise eğitimini Çumra Cumhuriyet Lisesinde tamamladı. Ortaokul ve lise eğitimi boyunca okul ve kulüp takımlarında amatör sporla ilgilendi. Çumra Güneş Spor Kulübünde amatör futbolcu olarak okulunu ve şehri resmî müsabakalarda temsil etti. 1991 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesine girdi. 1995 yılında mezun oldu ve aynı yıl Yüksek Lisans eğitimine başladı. 1997 yılında yüksek lisansını tamamlayarak Yüksek Mimar oldu. On iki ay süreyle Doğu Anadolu'da yedek subay olarak askerlik görevini yerine getirdi.

1995- 1999 yılları arasında İstanbul'da çeşitli inşaat firmalarında tasarımcı ve uygulayıcı olarak yer aldı. Türkiye'nin en büyük inşaat firmalarından birisiyle büyük bir projede yer aldıktan sonra Kazakistan'a gitti. Kazakistan'da kaldığı 13 yıl boyunca birçok projede Şantiye Şefi, Proje Müdürü ve Genel

Müdür olarak görev aldı. Çoğunlukla banka projelerinde görev alan Oğuz Şimşek, Kazakistan Meclis Binasının yapımında Şantiye Şefi olarak görev yaptı. Kazakistan'ın o dönem yapılan bakır madeni konsorsiyumunda görev alan Türk firmasının 4 yıl Genel Müdürlüğünü yaptı. Kazakistan'da çeşitli STK'larda kuruculuk dâhil olmak üzere birçok pozisyonda görev aldı.

Kazakistan'ın hükümet partisi olan Nur Otan Partisi desteğiyle "Yeni Türkistan Derneği" nin kuruluşunda yer alarak Yurtdışı İlişkiler Sorumlusu olarak özellikle kültürel alanda Kazakistan'ın en kırsal alanları da dâhil olmak üzere birçok bölgesinde kültürel faaliyetlerde önemli bir rol üstlendi.

Oğuz Şimşek Mimarlar Odası Dalaman-Ortaca Köyceğiz Temsilci sekreterliği, Dalaman Ortaca- Köyceğiz Turizm ve Otelciler Birliği (DOKTOP) üyeliği, Dalyan Yelken Kulübü ve Çumra güneş Spor Kulübü üyesiydi.

2016 yılında Türkiye'ye dönüş yaptı.

2010 yılında Konya'da kurduğu şirketini Muğla'da devam ettiren Oğuz Şimşek, yurt dışında yaşanan yoğun iş temposu yüzünden pasif kaldığını, yurt dışındaki projelerinin tamamlayıp Türkiye'ye döndüğünde Muğla'da büyük bir iş aldığını, firmayı da Muğla'ya taşımaya karar verdiğini için de merkezi Muğla Ortaca'daki ofisine "OVEA Mimarlık ve Limited Şirketi" ismiyle Muğla'da bir şirket kurduğunu ifade ederek Konya'da da bir ofis açma düşüncesinde olduğunu belirtmişti.

Mimarlık ve İnşaat Taahhüt alanında faaliyet gösteren OVEA MİMARLIK" İnşaat Limited Şirketi'nin Yönetim Kurulu başkanıydı.

Evli olan Oğuz Şimşek Orhun ve Alper isminde iki çocuk babasıydı. İyi derecede İngilizce, Rusça ve Kazakça bilmekteydi.

Cenazesi 24 Mayıs Cumartesi günü ikinci namazını müteakip Muğla Dalaman Merkez Camiinde kılınan cenaze namazının ardından toprağa verildi.

Kaynaklar: Yeniğün Gazetesi, 15 Mart 2024.

Merhaba Gazetesi, 10 Nisan 2025

3. Çumra Sempozyumu 2023. ÇUMRA, s.261 vd.

BAZEN GİTMİYİ BİLMELİ İNSAN

Bazen gitmeyi bilmeli insan
Suskunluk büyürken içte,
Gürültüye çanak tutan çoğalıyorsa
İnandığın dava,
Yabancı elde eğilip bükülüyorsan
Bir şey demeden, dış sıkımayı, yutkunmayı...
Bir şeyleri geride bırakmalı.
Bazen gitmeyi bilmeli insan
Omuz sandığını omuzsuz bulunca,
Sırtına küfe vuranlar çoğalınca.
Nice yol yürürken geceyle, gündüz
Selam vermeyenler
Sahne vakti başrol oynuyorsa
Emek hiç ediliyorsa
Bir şeyleri geride bırakmalı.
Bazen gitmeyi bilmeli insan
Yiğitlik ziyan sayılır,
Omurga ayıplanır,
Taktalar ödüllendirilir olduysa
En haklı söz,
En çok susturulansa

MUSA AVCI

Kalıp da neylesin daha fazlasını?
Bir şeyleri geride bırakmalı.
Bazen gitmeyi bilmeli insan
Birliğin adı var, kendi yoksa.
Kardeşlik,
Kuyusunu kazan ellerde meze olmuşsa.
Sadakat, yürekte tutulan sır gibi
Karanlıkta üşüyorsan...
Bir şeyleri geride bırakmalı.
Bazen gitmeyi bilmeli insan
Dağın doruğunda kalmış bir bakış,
Bir ömür susarak taşıyorsa içinde.
Ne bir alkış ne bir afiş,
Sadece gözyaşı kadar
Temiz bir iz bırakmaksa muradı...
Bir şeyleri geride bırakmalı.

ÇUMRA'DA MISIR TARIMI VE MISIR İTHALATTI'NIN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

**PROF. DR.
MEVLÜT
MÜLAYİM**

Orijini Amerika Kıtası olan Mısır bitkisi 15. Yüzyıl sonlarında keşfedilmesiyle birlikte, dünyanın geri kalan ülkeleri tarafından bilinmeye başlamıştır. 16. Yüzyılda Avrupa'ya, oradan da dünyanın çeşitli yerlerine ulaşan mısır bugün birçok ülkede temel gıda olarak yer edinmiştir. Mısırın ülkemize girişi ise, kuzey Afrika üzerinden olmuştur. Bu bitkiye, ülkemizde mısır adının verilmiş olması, bu bitkinin Mısır ve Suriye üzerinden girdiğinin bir göstergesidir.

Mısır, dünyada buğday ve çeltikten sonra en fazla tarımı yapılan bir tahıl bitkisidir. Dünya üzerinde çok sayıda çiftçi ailesi mısır tarımı ile uğraşmaktadır.

Mısırın yemlik çeşitleri yanında çeşitleri çerezlik (Patlak= Cin mısır ve haşlamalık tatlı mısır çeşitleri vardır. 100 gram mısır 365 Kcal enerji vermekte olup enerji değeri açısından hayvan yemi ve endüstri açısından önemli bir bitkidir. Mısır nişasta, protein dışında glikoz ve yağ sanayisinde kullanılmaktadır. Mısırın bileşimi yaklaşık olarak şunları içerir: % 70- 87 (karbonhidratlar) nişasta (amiloze ve amilopektin), % 6-13 protein (Ort: 10), % 4 yağ (4- 7), % 1-3 şeker, % 2 kül vardır. Danedeki proteinin 3/4'ü embriyoda ve nişastanın tamamına yakını endosperm de bulunur.

Bugün dünyanın hemen hemen her yerinde gerek temel gıda gerekse hayvan yemi olarak kullanılan mısırın nişasta yağ ve protein yanında vitaminlerce de zengindir.

2022-2023 pazarlama yılı verilerine göre, 190 milyon hektarlık ekim alanda mısır ekilmektedir. Dünyada en çok mısır Amerika kıtasında üretilmekte, A.B.D ve Çin dünya toplam mısır üretiminin büyük bir kısmını karşılamaktadır.

Türkiye'de 2023/24 üretim sezonunda 9,1 milyon dekar, Konya'da 1.855.054 dekar ve Çumra'da 352.000 dekarda arazide mısır ekilmiştir.

Dünya'da toplam mısır üretimi 1.16 milyar tondur. Türkiye'de 9 milyon ton mısır üretilmektedir. Konya'da 2023 yılında 2.043.903 ton dane ve 2.418.525 ton silajlık mısır üretilmiştir.

Çumra'da 2018 yılında tahıllar ve diğer bitkisel ürünler grubunda hasadı en fazla yapılan ürünlere bakıldığında ilk sırada mısır vardır.

Ürünün toplam hasat alanı 280 bin dekadır. İkinci sırada diğer arpa gelmektedir. Bunların dışında en fazla hasat edilen ürünler sırasıyla 168 bin dekarlık alanda şeker pancarı ve 142 bin dekarlık alanda durum buğdayı üretimidir. Mısırın 2018 yılı üretim miktarı ise 241723 tondur. 2023 yılında ise 420.080 ton dane mısır ve 311.000 ton silajlık mısır üretilmiştir. Konya'da olduğu gibi Çumra'da da her yıl ekim alanlarında ve üretimde artış görülmektedir.

Mısır bitkisi hayvan beslemede önemli bir besin (yem) kaynağı olması nedeniyle Konya'da oldukça geniş alanlarda ekilmekte olup ülke içerisinde ekilişte %10 ve üretimde ise %8 pay almaktadır. Konya'da mısır tarımında 2002 yılından 20024 yılına kadar ekim alanında (% 7754) ve üretim miktarlarında (% 16991) önemli artışlar görülmüştür.

Son 20 yılda Dünya mısır verimliliğinde %36 iyileşme gözlemlenirken Türkiye'nin mısır verimi aynı dönemde %88 artmıştır. Son 5 yıl ortalamaları incelendiğinde Dünya ortalama mısır verimi 584 kg/da iken Türkiye'nin mısır verimi 928 kg/da seviyesindedir. Ekolojik bakımdan uygun olması ve üreticilerin yetiştirme teknikleri hususunda hassas davranışları nedeniyle Çumra'da dekara verim 1 tonun oldukça üzerindedir. Çumra'da bazı yetiştiricilerin bir dekardan aldığı dane mısır verimi 1.5 ton civarında olup Konya ve Türkiye verim ortalamasından da yüksektir.

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre tahıl ürünleri toplamı için 2023-2024 piyasada döneminde yurt içi üretimin yurt içi talebi karşılama derecesi (yeterlilik derecesi) %111,9 olarak gerçekleşmiştir. Toplam tahıl üretiminde en büyük paya sahip olan buğdayın yeterlilik derecesi %118,4 (durum buğdayında %228,6, diğer buğdayda %106,0), yem sanayinin en önemli girdilerini oluşturan arpanın yeterlilik derecesi %115,7, mısırın yeterlilik derecesi %96,5, soyanın yeterlilik derecesi ise %4,1 olarak gerçekleşmiştir.

Bu verilere göre Mısır ve Soya bitkisinde kendine yeterli ülke değiliz. O nedenle iklimi

uygun olan ve su ihtiyacı karşılanabilen bölgelerle ekim alanları artırılmalıdır.

Ticaret Bakanlığı verilerine göre Temmuz 2024 itibarıyla Türkiye mısır denge tablosuna göre kendine yeterlilik oranı %85.8 olmuştur. Türkiye’de 2023/24 üretim döneminde mısır üretimi 9 milyon ton ile yeni rekor seviyesine ulaştığı, fiyatların artış hızının yavaşladığı, üretimde Konya’nın ilk sırada, Şanlıurfa’nın ikinci ve Adana’nın üçüncü sırada yer aldığı ve mısırın % 88,5’ini yem sanayisinin kullandığı belirtilmektedir. Bu da göstermektedir ki yem için mısır önemli ve et ve süt maliyeti için de hayvan beslemede yem önemli bir hammadDEDİR. Üretilen mısır ülkemizin ihtiyacını karşılamamaktadır.

Mısır verimliliğindeki artışla ülkemizde 2000 yılında 2,3 milyon ton olan mısır üretimi, 2023/2024 üretim sezonunda 9 milyon tona ulaşmıştır. Türkiye’nin mısır ihtiyacı 12 milyon kadardır. Bu günkü üretim durumumuza göre 3 milyon ton açığımız vardır. O halde mevcut üretim miktarına göre ithalat kaçınılmazdır. Ancak gerekli girdiler sağlandığı takdirde ihtiyaç olan mısırın tamamını üretecek potansiyele de sahiptir.

Ülkemiz hem mısır ithal eden hem de ihracat eden bir ülkedir. Türkiye 2021-2022 üretim yılında 3.561.000 tın mısır ithal etmiş ve 1.270.000 ton mısır ihracat etmiştir.

Durum böyle iken 2025 yılı itibarıyla 11 ilde ve 52 ilçede “yer altı suyu seviyesinin düşmesi nedeniyle ve “Tarımsal Üretim Planlamasının su kaynaklarını merkezine alan bir üretim modeli açıklamasında mısır ekiminin desteklemelerin münavebeli (dönüşümlü) üretim çerçevesinde yapılacağı yani ekiminde münavebeli ekim zorunluluğu kararı alınmıştır.

Konya’nın Türkiye’deki üretim sıralamasında ve Çumra’nın da Konya’da önemli bir yeri vardır. Çumra sadece mısırdan değil birçok bitkide ve hayvancılıkta önemli bir üretim potansiyeline sahip bir ilçedir. Çumra 2655 Büyükbaş hayvancılık işletmesiyle çoğu kültür ırkı olmak üzere 74.805 büyükbaş hayvan ve 1259 küçükbaş işletmesinde 192.081 (180.064 Koyun ve 12.017 Keçi) adet küçükbaş hayvan varlığına sahiptir. Ayrıca Çumra’da 1.897.865 kanatlı ve 6.600 adet anı kovanı bulunmaktadır. Yılda süt üretimi 132.205 ton ve bal üretimi 60 tondur. Bu potansiyelini sürdürebilmesi için mutlaka suya ihtiyacı vardır.

Kuraklık ve iklim değişikliği nedeniyle iki yıldır yüzey suyu alamayan Çumra her geçen yıl daha derinden yeraltı suyu olarak tarım yapmak zorunda kalmaktadır. Bitkisel üretimde

olduğu gibi hayvancılıkta da su önemlidir. Su, önemli bir girdi olan yem bitkisi yetiştirmede, mevcut işletmelerde içme ve kullanma suyu olarak da ihtiyaçtır.

Doğalgaz, elektrik ve petrol gibi ürünler ülkeler arası taşındığına göre su da taşınmalıdır. Ülkemizde su bakımından zengin olan havza veya bölgelerden Konya ve Çumra’ya su getirilmelidir.

Konya ovasının mevcut suyu ihtiyacı karşılamadığı konu uzmanlarınca sürekli dile getirilmektedir. O halde ovaya dış havzalardan su getirilerek ihtiyaç olan ürünü yetiştirmelidir. Dünya piyasalarında ki ürün fiyatları ile rekabet edebilecek maliyette ürünü yetiştirmenin yolu da daha az masrafla girdilerin teminiyle üretmekten geçmektedir.

Ovaya ve Çumra’ya su temini için ülke genelinde “SU FONU” kurulmalı, bu fona ithalat, ihracat veya belirlenecek benzeri ürün satış gelirlerinden belirli oranlarda pay aktararak su temin projelerinde kullanılmalıdır. Tarım ürünleri ithalatından alınan vergilerin bir kısmı, belirli bir dönem desteklerden bir miktar kesilerek ve tarımla ilgili kurumların vereceği destekleri gibi miktarlar oluşturulan su fonuna aktararak kaynak oluşturulmalı ve Konya’nın su ihtiyacı karşılanmalıdır.

Gelecekte bazı tehlikeler olduğu gerçeği ile hareket edilerek bazı ürünlerin ekini yasaklamak veya ekimini kısıtlamak çözüm değildir. Ülkemizde mısıra ihtiyaç olduğuna göre bu günler için ithalat kaçınılmazdır. Ancak üretim sıralamasında yer alan Konya ilimiz ve diğer üretim de önemli payı olan Şanlıurfa, Adana gibi illerimizde su ve diğer girdilerin temininde kolaylık sağlanırsa ülke ihtiyacı olan mısır üretiminin tamamını üretmek mümkün olabilir.

Bir ürünü ithal ettiğimizde o ürünü yetiştiren ülkenin çiftçisi desteklenmiş olmaktadır. O halde ithalatla başka ülkenin üreticisini desteklemek yerine ülkemizde tarımda su ve diğer girdiler temin edilerek kendi üreticimiz desteklenmeli ve mevcut tarım potansiyelimiz kullanarak kendimize yeterli hale gelmeliyiz.

İklim değişikliğine bağlı kuraklık karşısında ovaya su temin edilmez ise yukardaki verilen ekim alanları ve üretimi muhafaza etmemiz de bundan sonraki yıllarda mümkün olmayacaktır. Planlamalar buna göre yapılmalıdır. Tarımdan kaçmakta olan genç nesil üretimde tutulmalı ve ülke ihtiyacı olan bitkisel üretim ve hayvancılık sürdürülmelidir. Gelecekte savaşıların su ve gıda için olacağı da unutulmamalıdır.

MUSTAFA ARSLAN

A ile olarak Çumra'nın Avdul Köyü nüfusuna kayıtlı olan Ali Arslan ve Ayşe Arslan çiftinin 5 çocuğundan birisi olarak 1968 yılında Çumra'da dünyaya geldi. İlkokulu Çumra Hürriyet İlkokulunda okuyan Mustafa Arslan orta ve lise öğrenimini Çumra İmam Hatip Lisesinde 1986 yılında tamamladı. Ömrünü gazetecilik mesleğine adan Mustafa Arslan lise yıllarında liseden bir gurup arkadaşıyla birlikte bir öğrenci faaliyeti ve hareketi olarak anılabilecek olan "Çumra Çağrı Gazetesi"ni çıkarmış ve gazetecilik mesleği ile gençlik yıllarında tanışmıştır.

Mustafa Arslan 1986 yılında yapılan üniversite sınavına katılmış ve İmam Hatip Lisesinden o dönem üniversiteyi kazanan tek öğrenci olmuştur. Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek okuluna kaydolarak Gazetecilik ve Halkla İlişkiler bölümünde okulum yayınladığı "Görünüm Gazetesi"nde editörlük yapan Mustafa Arslan "Genç gazeteciler yarışması"nda Sayfa Mizanpajı dalında dereceye girmiş ve meslekte olan başarısını yavaş yavaş ortaya çıkarmaya başlamıştır.

Stajını "Ulus Gazetesi"nde yapan Mustafa Arslan okulun "Fotoğrafçılık Biriminde"de görev yapmıştır. 1990 yılında Üniversiteden mezun olan Mustafa Arslan Milliyet Gazetesi Ankara Temsilciliğinde Sayfa Sekreteri olarak görev yapmış ve Meydan Gazetesinin de sayfa sorumluluğunu üstlenmiştir.

1991 yılında çalıştığı gazeteden istifa ederek Konya'ya dönen Mustafa Arslan Konya Merhaba Gazetesinde Muhabir olarak çalışmaya başladı. Daha sonra aynı gazetenin Yazı İşleri Müdürlüğü görevini de üstlenen Mustafa Arslan 1994 yılında yerine getirdiği vatani görevine kadar bu hiz-

SEDAT
ULUPINARLI

meti yürüttü. Askerliğini Ankara ve İstanbul'da 237. Kısa Dönem olarak yerine getiren Mustafa Arslan KON TV Televizyonu ve Gençlik FM Radyosunda çok sayıda program yöneticiliği yaptı. Askerlik dönüşü yeniden Merhaba Gazetesinde görev yapan Mustafa Arslan Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencilerine seminerler verdi.

1996 yılında kurulan 54. Hükümette Başbakanlık Basın ve Halkla İlişkiler sorumlusu sıfatı ile Madenlerden sorumlu Devlet Bakanlığında danışmanlık yaptı. U görevi esnasında Konya'ya yapılan yatırımlar ve projeler ile yakından ilgilenen Mustafa Arslan aynı dönemde Bandırma Hidrojen Peroksit Tesislerinin ilk yönetim Kurulu Üyeleri arasında yer aldı. Devlet Bakanı Teoman Rıza Güneri'nin başkanlığındaki Madencilik Atılım Programı hazırlama ekibinde görev yaptı. Aynı dönemde Zonguldak Havzası Projesine katılan Mustafa Arslan Ankara'da Kurulan Konyalılar Derneğinin Yönetim Kurulu Üyeliği görevinde de bulundu ve 1997 yılında Konya'ya geri döndü.

2004 yılı Ağustos ayından sonra Yönetim Kurulu Başkanı olduğu Merhaba İletişim ve Yayıncılık Sanayi Ticaret A.Ş. adına Merhaba Gazetesinin sahipliği, Yönetim Kurulu Başkanlığı ve Genel Yayın Yönetmenliği görevlerini sürdürdü. Konya'da yayın yapan Konya Televizyonu'nun Yönetim Kurulu Başkanlığını da yapan Mustafa Arslan Konya Gazeteciler Cemiyeti, Türkiye Trafik Kazalarını Önleme Demeği, Türkiye Yazarlar Birliği Konya Şubesi Üyeliği, Bozkırlılar Demeği ve Soğucaklılar Kültür ve Yardımlaşma Demeği Yönetim Kurulu Üyeliklerinde bulundu.

Mustafa Arslan 1996-2006 yılları Genel Bütçe ve Konya Kamu Yatırımları konusunda çeşitli raporlar hazırlamıştır. 21 Temmuz 2008 tarihinde kendisine ait olan Konya Yeniğün Gazetesini kuran Mustafa Arslan evli ve iki çocuk babasıdır. Mustafa Arslan'ın yayınlanmış eserleri şunlardır:

- 1-Kamu Yatırımlarında Konya
- 2-Tanıtma Uygulamaları Kitapları
- 3-Konya Yazları Kitabı
- 4- Ne haber
- 5- Misyoner Kültür

ÇOCUKLAR'DAN GELENLER

MIRNAV'IN BÖREK MACERASI

Kasabanın en meraklı, en sakar kedisi Mırnav, yine bir maceranın peşindeydi. Mırnav, sıradan bir sokak kedisi gibi görünse de başına buyrukluğu ve bitmeyen merakıyla oldukça dikkat çekerti. Kalabalık içinde zar zor fark edilse de küçük pati izleri çoğu zaman bir maceranın habercisiydi. En büyük tutkusuydu yemekti. Ama sadece yemek değil... Özellikle Fikriye Hanım'ın meşhur börekleri! Fikriye Hanım, kasabanın en sert mizaçlı kadınıydı. Gülmez, konuşmaz, özellikle de sokak kedilerine yüz vermezdi. Ama börekleri dillere destandı. Onun böreklerinin kokusu sokağın başından hissedilir, herkesin midesini guruldatırdı. İşte bu yüzden Mırnav, her zamanki gibi sabah erkenden Fikriye Hanım'ın penceresinin altında belirdi. Niyeti, mutfağa bir yol bulup o böreklerden bir parça kapmaktır. Planı basitti: Pencereye tırmanacak, içeri sızacak, böreği kapıp kaçacaktı. Ama Mırnav'ın planlarında hiçbir zaman sakarlık ihtimali hesaba katılmazdı. Saksıya çarpmasıyla başlayan talihsizlikler zinciri, pencereyi kırmasıyla devam etti. Panikle içeri atladı. Mutfak buram buram tereyağlı börek kokuyordu. Fakat heyecanla etrafı kolaçan ederken, tezgâhtaki koca bir kavanoz kırmızı reçele kuyruğunu çarptı. Kavanoz devrildi, reçel yere döküldü, Mırnav da un torbasını yıktı. Her yer bembeyaz un ve kıpkırmızı reçelle

kaplandı. Mutfak, resmen bir savaş alanına dönmüştü. Tam o sırada Fikriye Hanım içeri girdi. Karşısında, baştan tırnağa kadar una ve reçele bulanmış, gözleriyle masum masum bakan bir kedi duruyordu. İlk anlık şaşkınlığın ardından Fikriye Hanım kahkahayı patlattı. Belki yıllar sonra ilk kez bu kadar içten gülmüştü. "Sen tam bir afetsin Mırnav!" dedi. Sonra mutfağa döndü, bir tabak dolusu sıcacık börek getirdi ve Mırnav'ın önüne koydu. Mırnav önce tereddüt etti, ama sonunda dayanamayıp börekleri silip süpürdü. O kadar açtı ki, bir lokma bile bırakmadı. Fikriye Hanım kucağına alıp "Bundan sonra börek dostusun!" diye mırıldandı. O an, mutfağı basan bu sakar kediyle aralarında bir bağ oluştu. O günden sonra Mırnav, Fikriye Hanım'ın mutfağına bir daha gizlice girmeye çalışmadı. Onun yerine her öğleden sonra evinin kapısında sessizce bekledi. Fikriye Hanım da her seferinde ona bir dilim börek ikram etti. Kasabalılar bu tuhaf dostluğa önce anlam veremedi, ama sonra herkesin diline düştü: "Sakar kedi Mırnav, börekle kalp çaldı!" Ve böylece, bir kedinin börek uğruna başlattığı sakar macera; beklenmedik bir dostluğa, sıcacık bir paylaşım hikâyesine ve bol kahkahalı bir anıya dönüştü. Kasabanın tarihine, unutulmaz bir şekilde yazıldı.

Sabriye MUMCU

5/A

ABİMİN AĞAÇ EVİ

Bir sabah, Aslı uyanır uyanmaz annesinin yanına koştu. Merakla sordu:

— Anne, kahvaltıda ne yiyeceğiz?

Annesi gülümseyerek cevap verdi:

— Bu cevap Aslı'yı çok mutlu etmişti. Hemen abisini de bu güzel kahvaltıya çağırmak istedi. Koşarak odasına gitti ve onu uyandırmaya çalıştı:

— Abi, en sevdiğin şey var! Yağlı ekmek!

Ama abisi hala uykudaydı. Aslı'nın sabrı tükenmişti. Birden aklına bir fikir geldi. Elindeki çay bardağını abisinin üstüne döktü!

— Aaa, Aslı ne yapıyorsun! — diye bağırdı abisi sinirle.

Aslı şaşkın ama bir o kadar da neşeliydi:

— Seni nasıl uyandıracağımı biliyordum!

Abisi sinirle ayağa kalktı, gözlerini ovuştururken:

— Sen bittin! — dedi ama sonra gülmeye başladı.

Aslı hemen konuyu değiştirdi:

— Bugün seni çok özel bir yere götüreceğim. Gider miyiz?

Abisi, merakla sordu:

— Nereye?

— Sürpriz! Ama hemen hazır olman gerek!

Kısa süre içinde kahvaltılarını yaptılar ve hazırlanıp dışarı çıktılar. Aslı abisini küçük bir tepenin ardındaki gizli yere, yani "Ağaç Evi"ne götürdü. Bu, onun uzun zamandır abisine göstermek istediği yeri.

Ağaç evine vardıklarında manza-

ra müthişti ama içerisi karmakarışık. Oyuncaklar, kağıtlar, eski eşyalar her yere dağılmıştı. Aslı hemen işe koyuldu, her yeri temizlemeye başladı. Abisi de ona yardım etti.

Tam her şey yoluna girmişti ki, abisi Aslı'yı uyardı:

— Bak, bu köşede bazı tüpler var. Bunlar patlayıcı olabilir. Sakın dokunma!

Ama Aslı o kadar heyecanlıydı ki dikkat etmeyi unuttu. Yanlışlıkla bir tüpe çarpınca yere düştü ve büyük bir gürültüyle patladı! Dumanlar yükseldi, Aslı'nın yüzü simsiyah oldu.

Abisi endişeyle koştu:

— Aslı! İyi misin?

Aslı başını salladı ama biraz korkmuştu. Abisi onu hemen yumuşak bir koltuğa oturttu:

— Artık biraz dinlen. Sana çay getireyim.

Aslı abisine minnetle baktı. Sonra gözleri odanın bir köşesindeki küçük bir zeytinliğe takıldı. Minyatür ağaçlar, küçük evler ve oyuncak traktörler vardı. Oraya doğru gidip hemen oynamaya başladı. Tam keyif almıştı ki, abisi seslendi:

— Hadi, artık dönme vakti. Babamlar gelmeden yetişelim.

Aslı istemese de razı oldu. Ağaç evden birlikte ayrıldılar. Eve vardıklarında Aslı'nın aklında tek bir şey vardı: Bir dahaki sefere ağaç evde daha dikkatli olacaktı.

Şerife Nisa ÜLKÜ

5/A

AZMİN ZAFERİ - VOLEYBOL YOLCULUĞU

Bir sınıf düşünün ki sadece on kişiden oluşan, voleybola hiç ilgi duymayan ama zamanla büyük bir tutkuya dönüşen bir hikâyeye imza atan... İşte bu hikaye, 5/A sınıfının azim ve başarı dolu voleybol serüvenini anlatıyor.

Her şey beden eğitimi dersinde başladı. Öğretmen:

- "Çocuklar! Bu dersimizde voleybol öğreneceğiz." dedi.

- Ancak Yavuz içinden söylenerek:

- "Ne, of, of, of!" diye tepki gösterdi.

Sevim ise biraz umutsuzca:

- "Sadece bir ders öğreniriz umarım." dedi.

Başlangıçta çoğu öğrenci bu yeni spora mesafeli yaklaştı. Fakat öğretmenin yönlendirmesiyle bir ay boyunca düzenli çalıştılar ve voleybolu öğrenmeye başladılar.

Bir gün öğretmen sınıfa geldi ve büyük haberi verdi:

- "Çocuklar, ilçe yarışmasına katılıyoruz."

Bu haberle birlikte sınıfta heyecan doruğa çıktı. Her gün düzenli olarak çalışmaya devam ettiler ve yarışmaya hazırlandılar. Yarışmalar boyunca büyük bir gayret göstererek her maçı bir puan farkla önde tamamladılar. Başarmışlardı!

Başarılarının ardından öğretmen bir başka macera için sınıfa geldi:

- "Size bir maceraya daha katılalım mı? Karadeniz'e gidiyoruz!"

Velilerden izinler alındı ve ertesi gün otobüs yolculuğu başladı. Yolculuk

eğlenceli geçerken, birden sağ arka tekerlek patladı. Gece karanlığında uzun bir bekleyişin ardından bir tır şoförü yardıma geldi ve sorun çözüldü.

Fakat yolculuk sırasında bir başka sorun daha çıktı: Otobüs bozuldu ve çocuklar yürüyerek devam etmek zorunda kaldılar. Yorucu bir yürüyüşün ardından nihayet yarışma alanına vardıklarında büyük bir şok yaşadılar; yarışma bitmişti! Çocukların moralleri bozuldu, bazıları gözyaşlarını tutamadı. Müdüre durumu anlattıklarında, müdür tekrar şans istemek için yetkililerle konuştu.

Müdürün konuşmasının ardından yetkililer bir şans daha tanıdı. Heyecanla sahaya çıktılar ve tüm güçlerini ortaya koyarak maçı kazandılar! Hakemin kazananı açıklamasıyla birlikte sevinç çığlıkları yükseldi.

Bu zaferin ardından voleybol sevgisi sınıfın hayatında daha da önemli bir yer kapladı. Eve döndüklerinde öğretmen ve öğrenciler bir karar aldı: Bir voleybol kursu açacaklardı. Küçük çocuklara voleybolu sevdirmek ve başarılarını paylaşmak için bir oda düzenlediler ve kurs vermeye başladılar.

5/A sınıfı, başlangıçta ilgisiz oldukları bir spor dalında azimleriyle başarıya ulaştı. Sadece öğrenmekle kalmadılar, voleybolu hayatlarının bir parçası haline getirdiler. Onların hikayesi, yeni şeyler öğrenmekten korkan herkese ilham veriyor:

Başarı, azim ve gayretle kazanılır!

Zeynep ÜNAL

5/A

ÇOK DİL SAVAŞLARI VE TÜRKÇEMİZ

Dil, bireyi ve dünyayı geliştiren önemli bir güçtür. İnsanların zihinsel ve sosyal yönden gelişmesini, etkili iletişim kurmasını ve dünyaya açılmasını sağlar. Aynı zamanda kalkınmanın temelini oluşturur. Kalkınma için sadece sanayi, tarım, sağlık gibi alanlardaki ilerlemeler yeterli değildir. Dil ve zihinsel becerileri gelişmiş akıllı insanlar yetiştirmeden kalkınma gerçekleşmez. Akıllı insanlar olmadan da bilgi ve teknoloji kullanılamaz. Bu nedenle çoğu ülkede dili geliştirme üzerinde önemle durulmaktadır.

Dünyamızda 7.151 dil vardır. Bu diller konuşmacı sayısına göre sıralanmaktadır. İlk sıraları en büyük, en yaygın ve en çok konuşulan 23 dil almaktadır. Örneğin İngilizce, Fransızca, Almanca, Türkçe gibi. Ardından büyük ve çok kullanılan 200 dil gelmektedir. Bu diller dünya nüfusunun çoğunluğu tarafından kullanılmaktadır. Geriye kalan küçük diller sınırlı sayıda kişilerce konuşulmakta ve bir süre sonra kaybolmaktadır. Bugün 3.045 dil kaybolma tehlikesi altındadır. Çünkü konuşan sayısı 1000 kişiden azdır. Bu durum dünyamızda güçlü ve canlı dilin çok az sayıda olduğunu göstermektedir. Bir dilin gücü onu konuşanların etkili, önemli ve güçlü olması ile açıklanır. Yani dil gücünü konuşanların zihin gücünden alır. Ayrıca eğitim, kültür, nüfus, ekonomi, politika, askeri vb. güçler de etkili olmaktadır. Bir dilin uzun süreli kullanılması canlılığına ve yayılmasına bağlıdır. Canlı diller uzun süreli yaşamakta, canlılığı az olan diller ise kısa sürede yok olmaktadır.

Dünyamızdaki büyük diller arasında yıllardır süren derin ve sessiz bir savaş vardır. Önceleri tek dil olma amacını taşıyan bu savaşlar zamanla çeşitli alanlara yayılma, eğitim, bilim, ticaret, iletişim ve internet dili olma çabalarına dönüşmüştür. Son yıllarda ise 'dünya dili olma' hedefine yönelmiştir. Eskiden Fransızca, İspanyolca, Japonca, Rusça, Almanca gibi dillerin kazandığı bu sa-

**PROF. DR.
FİRDEVS
GÜNEŞ**

vaşlarda durum değişmiş ve savaşın galibi İngilizce olmuştur. Günümüzde büyük dünya kuruluşları, diplomasi, uluslararası topluluklar, bilim kongreleri, toplantılar, yayınlar ve üniversitelerin ortak dili İngilizcedir. Çoğu ülkede yönetici atama, yurt dışı görevlendirme, akademik yükselme, yayın yapma vb. işlemlerde İngilizce becerileri ölçüt alınmakta, ilkokuldan itibaren zorunlu dil olarak öğretilmektedir. Böylece İngilizce her geçen gün biraz daha yayılmakta ve dünya dili olma yolunda ilerlemektedir. Bu savaş "Gelecekte on dil kalacak, birinci sırayı İngilizce alacak, diğer dillerdeki kelimelerin yarısı İngilizce olacak." iddiasıyla giderek hızlanmaktadır. Bu gelişmeler çoğu ülkede sorgulanmakta ve önlemek için yeni politikalar geliştirilmektedir Bunlardan biri çok dillilik olmaktadır.

İngilizcenin dünya dili olması ve dünyamızın tek dile doğru gitmesi insanlığı nasıl etkileyecektir? Çoğu ülkede yazarlar, araştırmacılar, dil bilimciler ve eğitimciler bu durumu araştırmaktadır. Tek dile doğru ilerlemenin sonuçlarının gelecekte çok ağır olacağı düşünülmektedir. Eğer dünyamızda tek dile doğru gidersek bu durumdan önce zihinlerimiz etkilenecektir. Yani tek tip düşünen, anlayan, sorgulayan, düşünceleri ve bakış açıları tek tip hale gelmiş insan toplulukları ortaya çıkacaktır. Çünkü İngilizce dünyamızda bilimsel bilgilerin ve düşüncelerin aktarıldığı tek dil, elit ve seçkinler dili olmaktadır. Dünyayı tek

bir dili, kültürü ve yaşam biçimini kabul etmeye zorlamak, diğer görüşleri dikkate almamak ve reddetmek demektir. Bu durum hakim topluluğun dili ve düşünceleri ile dünyayı yönetmek demektir. Bu gelişmeler Avrupa ülkelerini

harekete geçirmiş ve çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Bu süreçte iki soru üzerinde durulmaktadır. İlki dünyamızdaki büyük ve ulusal diller İngilizce karşısında nasıl ayakta kalacaktır? İkincisi ise yok olma tehlikesi içinde olan küçük diller için neler yapılacaktır? Bu sorularla çok dil savaşlarının ateşi yakılmış, tek dil yerine çok dil savaşları başlamıştır.

Çok Dillilik (Multilinguisme): UNESCO 1999 yılı Genel Konferansı'nda "tek dil baskısına karşı çok dilli eğitim ve dil çeşitliliği" politikası kabul edildi. Bütün toplumlarda üç dilliliği harekete geçirme ve başarma düşüncesi benimsendi. Ardından 2001 yılında Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi ve UNESCO, dünyanın her yerinde büyük dil projeleri başlattı. Önce anadil, ardından buna yakın bir dil ve uluslararası bir dil olmak üzere üç dilin öğrenilmesi tavsiye edildi (Poth, 2000). Bunun üzerine eskiden çok dil fikrine karşı olan Avrupa ülkeleri fikir değiştirerek çok dilliliği savunmaya başladılar. Avrupa Birliği, İngilizcenin ilerlemesi durdurmak için üye ülkelerdeki azınlık dillerini tanımak ve küçük dillerin ölmesini engellemek için bir savaş başlattı. Bu savaşta çok az kişi tarafından konuşulan, eğitimde kullanılmayan ve kaybolmak üzere olan küçük dilleri geliştirmeye yöneldi. Bu savaşın adına çok dillilik (multilinguisme) adını verdi. Bunun üzerine azınlık ve küçük dilleri konuşanlar harekete geçmeye, Avrupa'nın dil politikalarını desteklemeye, yapılacak çalışmaları heyecanla ve olumlu gözle izlemeye başladılar (Frath, 2010).

Dil bilimciler dünyamızdaki çok dillilik durumlarını araştırmaya başladılar. Bu incelemelerde bazı dillerin yazılı olmadığı, günlük yörelerde konuşulduğu, bazı ülkelerde ise çok fazla küçük ve yerel dilin olduğu ortaya çıktı. Papua Yeni Gine'de 840 dil, Endonezya'da 715 dil, Nijerya'da 527 dil, Hindistan'da 456 dil, Avustralya'da 317 dil, Çin'de 307 dil, Meksika'da 301 dil, Kamerun'da 277 dil, Brezilyada 238 dil, Tanzanya'da 150 dil gibi. Dünyamızda ise 7.151 dilin olduğu, 225 ülkeye ortalama 32 dilin düştüğü görüldü. Kıtalar düzeyinde ise en az dilin Avrupa kıtasında olduğu, ülke başına 4.5 dil, Amerika'da 21,7 dil, Af-

rika'da 35,9 dil, Asya'da 47 dil, Antarktika'da ise 48.2 dilin düştüğü belirlendi (Leclerc, 2009). Böylece dünyadaki her ülkeye ortalama 32 civarında küçük, yerel ve azınlık dilinin düşmesi, bazı kıtalarda bu sayının 50 'ye yaklaşması çok dillilik (multilinguisme) politikalarının uygulanmasını imkânsız duruma getirmiştir. Diğer taraftan yazılı olmayan küçük dillerin 5-10 yıl içinde alfabesi hazırlansa bile bağımsız bir dil olma sürecini tamamlayamaz. Çünkü bu dillerin kurallarının oluşması ve belirli bir düzeye gelmesi diğer dillerde olduğu gibi uzun bir tarihi süreci gerektirecektir. Her dile on yıl boyunca emek, çaba ve para harcansa bile birey ve ulusa katkısı uzun yıllar sonra olabilecektir (Güneş, 2014). Bu nedenle çok dillilik politikaları bir kenara bırakılmıştır.

Çeşitli Dillilik (Plurilinguisme): Avrupa Birliği çok geçmeden çeşitli dillilik (plurilinguisme) politikasını ortaya attı ve "bireyin ana diline yakın diller" olarak açıkladı. Yani bireyin anadiline yakın dilleri öğrenmesini önerdi. İngilizce bilenlerin Fransızca, Almanca'yı öğrenmesi gibi. Böylece Avrupa Birliği küçük ve azınlık dilleri geliştirme politikası yerine aynı aileden gelen dilleri öğretme politikasına yöneldi. Bu politika bazı ülkelerde kabul görmüş bazılarında da sert eleştiriler aldı. Bazı araştırmacılar bu amaçları gerçekleştirmenin çok zor olduğunu öne sürdü. Bazıları da üç dilli olmanın gerekli olduğunu ancak üç dili öğrenme çabalarının öğrenciye büyük bir zihinsel yük getireceğini;

öğrencinin bu dillerden birini kullanacağını, sonraki yıllarda diğerlerini terk edeceğini belirtti (Ammon, 2001). Dil profesörü Pierre Frath'a göre Avrupa Birliğinin aynı aileden gelen dilleri öğrenme politikaları aslında diğer diller karşısında Almanca ve Fransızca'yı korumak ve geliştirmeye çalışmaktan başka bir şey değildir (Frath, 2010).

Sonraki yıllarda çok dillilik konusunda yeni araştırmalar yayınlanmaya başlandı. Eskiden 19. ve 20. yüzyılın başında Avrupa'da iki dillik bir engel olarak görülüyordu. İki dille zor öğrenildiği, iki dilliliğin çocukların kişilik ve kültürünü olumsuz etkilediği söyleniyordu. Hatta

"İki dille büyümek zihin yükünü artırır, bu çocuklar hiçbir dili iyi geliştiremez, kültürel ve sosyal çevrelerinde olumsuzluklar yaşarlar" deniliyordu. Son yıllarda Avrupa Birliği raporlarında bu görüşlere zıt araştırmalar yayınlanmaktadır. Son araştırmalarda çok dilliliğin çocukların zihinsel-sosyal ve psikolojik gelişimlerine önemli katkılar sağladığı, dil ve zihinsel becerileri ikiye katladığı ve çok dilin çok kültürü öğrettiği vurgulanmaktadır. Hatta " zihinsel becerileri ve yaratıcılığı artırdığı, bir dilde öğrenilen becerilerin ötekine aktarıldığı, düşünme, yaratıcılık ve zihinsel becerilerin çok geliştiği, dikkatin arttığı, görsel okuma testlerinde iyi sonuçlar alındığı, analitik düşünme ve zihinsel açıklığın üst düzeye çıktığı, bunun dil, edebiyat ve okul derslerinde başarıyı artırdığı, diğer dillerin daha hızlı öğrenildiği," sıralanmaktadır (Conseil de l'Europe,2006).

Günümüzde çok dillilik savaşları devam etmektedir. Çok dilliliğe anao-kulundan başlanmakta, okullarda çok dilliliğin önemi konusunda yayınlar yapılmaktadır. Yayınlarda çok dilli olmanın yararları, çok dilli çocukların düşünme, anlama, sorgulama, sorun çözme becerilerinin tek dillilere göre ileri düzeyde olduğu belirtilmektedir. Ancak Avrupa Birliği diğer taraftan resmi dile de dikkat çekmekte ve resmi dili öğrenmenin zorunlu olduğunu vurgulamaktadır. Bunlar,

- Her Avrupalı ana dilini öğrenebilir ancak resmi dilde konuşmak zorundadır.
- Her birey vatandaş olarak yaşadığı ülkenin resmi dilini öğrenmek zorundadır.
- Avrupa ülkelerinde çocukların yaşadıkları ülkeye uyum sağlamaları için resmi

dilde eğitim zorunludur.

- Ana dilde eğitim bir amaç olmalı resmi dile geçiş için bir araç olmalıdır. Eğitim

sürecinde ana dilin resmi dilin yerine geçmemesine dikkat edilmelidir, cümleleriyle

açıklanmaktadır (Conseil de l'Europe,2006).

Görüldüğü gibi Avrupa Birliği İngilizce baskısıyla eriyen Fransızca ve Almanca'yı korumak için çok dillilik projelerini başlatmıştır. Ancak henüz uygulama aşamasındadır. Üç dilli eğitimin tam olarak uygulandığı veya gerçekleştirildiği bir ülke yoktur. Bu dil savaşları arasında Türkçemizin durumu ve geleceği ne olacaktır?

Türkçemizin Geleceği

Dünyamızdaki dil savaşlarında hep Batı dilleri öne çıkarılmış, Fransızca, İngilizce, İspanyolca, Almanca, İtalyanca gibi dillerin üstün oldukları açıklanmıştır. Bu dillerin kolay öğrenildiği, düşünme, anlama, sorgulama, yaratıcılık gibi becerileri geliştirdiği ve bilimsel ilerlemeleri desteklediği belirtilerek giderek yayılacağı iddia edilmiştir. Türkçemizin ise yetersiz olduğu, bilim dili olmadığı, zor ve güç öğrenildiği belirtilmiştir. Arından çok dil savaşlarına başlanmış, bireyin ana dili ile aynı aileden gelen iki dili öğrenmesi önerilmiştir. Ancak Avrupa Birliği çok dilliliğin yanında resmi dile de dikkat çekmiş ve Avrupa'daki

her bireyin yaşadığı ülkenin resmi dilini öğrenmesi, konuşması ve resmi dilde eğitim almasının zorunlu olduğunu vurgulamıştır.

Günümüz araştırmaları Türkçemizin beynin işleyişine uygun olduğunu ve zihinsel becerileri geliştirdiğini ortaya çıkarmaktadır. Özellikle ses zenginliği, ses-harf ilişkisi, kelime tanıma, hece ve kelime türetme, zihinsel sözlük gibi özellikler eğitim öğretimde kolaylıklar sağlamaktadır. Türkçe çoğu dile göre daha kolay öğrenilmektedir. Bu durum Türkçemize üstünlük sağlamakta, yeni düşünceler üretme, sorgulama yapma ve zihni geliştirmeye katkı sağlamaktadır. Tarihsel süreç içerisinde Türkçemizin büyük düşünürler, yazarlar ve bilim adamlarının dili olması bunun açık göstergesidir. Ülkemizde ilkokuldan itibaren birden fazla yabancı dil öğretilmektedir. Bu süreçte öncelik Türkçe öğretilmesine verilmeli, sadece ülkemizde değil dünyanın her yerinde yaşayan Türk çocuklarına Türkçe iyi öğretilmelidir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine önem verilmeli, Türkçe yayınların artırılması için çalışılmalıdır.

ANNEMİN OĞLU

Kırbaçlı kızıl dağlar
Göz taşında ne talih!
Beni götür ufkuna sana getir
(Rahmetli annem (HÜRÜ) Hüri Köfe'ye)

Kavga hiç ölmedi mutluluk aç
Gül körleri öper, kalbin kokusu bende
Kor, şafak savaşı, duan bir ordu
Genç sabahı, aşkın sebil içtim
İblisi kör eden, şaşkırtan ben
Karınca kalem, toprak şiir terleyen

Kahkaha öldü, cesur korku da kaçtı
Rüzgâr elbisesi çekti iki gözden
Kan pınarım gürül gürül heyecan
Şaşkın tüm günahlar bana
Yola yolcu yok, tek ben
Gözlerin secdesi gölgene

Çakıl parmaklarım üzmedi hıncı
Geldi sevdi gitti koştı ses
Dokundun doğurdun aşkı
Sevişen tatlı kum ben deniz sen
Buğday kalbinde ışığın
Bir kahraman sakladı kanadın

UĞUR
KÖFE

Kapı öper ben hep susarım
İlikleri yağmurun sensiz kuru
Çekirdek gülerken toprağına
Tanrı cömert buğular koydu

Son ölümsüzlükte doğdu yine yeni son
Gökyüzü uğultusu, sesi sakladı

Karanlığa beyaz mektup
Yıldız kızlar, şaşkın ve aşık
İrmakların dudağı soğuk
Ağaçlar karanlığa küfretti
Türküm siyah, çamurda yıldız aşık
Şeker oğul, tuzlu yüz yanımsı

24 -26 Nisan 2025
Cumartesi
Çumra KONYA TÜRKİYE
Uğur KÖFE

ZALİMSİN

Bütün ormanları yaktın
Kuşu keklığı tükettin
Keneyi bala bela ettin
Ne zalimsin insanoğlu

Bilerek ormanı yaktın
Orayı tarla yaktın
Yerine darı ektin
Ne zalimsin insanoğlu

Doğada piknik yaptın
Bütün çöplerini oraya attın
Ateşle çevreyi yaktın
Ne zalimsin insanoğlu

Her tarafa açtın kuyu
Bilinçsiz tükettin suyu
Nereye varır bunun sonu
Ne zalimsin insanoğlu

Hiç bir canlı doğayı kirlilemez
Ormanları asla yakmaz
Birbirine kurşun atmaz
Ne zalimsin insanoğlu

AHMET
YAVUZ

Kuşlar yetiştirdi bütün ormanı
Onlar oldu avcılarının kurbanı
Yine insanın elinde bunun dermanı
Ne zalimsin insanoğlu

Piknikte geçirdin yazı
Doğayı zehirledi egzoz gazı
Ne koyun kaldı ne Kuzu
Ne zalimsin insanoğlu

Ne çiçek kaldı ne çalı
Arı nerden alsın balı
Müdüröğlü der doğayı korumalı
Ne zalimsin insanoğlu.

2. 3. 2025
Müdüröğlü Ahmet Yavuz